

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre	2 kor.
Fél évre	4 "
Egész évre	8 "
Egyes szám ára	20 fill.

Felolós szerkesztő:
ZÁDORV KÁROLY.
Lap kiadó tulajdonos:
FIGULI ANTAL.

A lap szemeli részét illető közlemények a »Petrozsény és Vidéke« szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a Kiadóhivatalhoz küldendők.
Hirdetések, valamint nyilvtéri közlemények árszabály szerint számítatnak.

Élelem- és lakásdrágaság.

A létküzdelem robotosainak lelke felszabadul a nyomasztó gondtól a tavasz derületén. Azt tartja a magyar közmondás: »Tavaszzsal, minden bokor szállást ad«. Foglalkozási viszonyainkat tekintve általánosságban a rügyfakadással megnyílik a keresetforrás, a dolgos kéz munkaalkalmat talál s a lakáskérdés elvesziti aggasztó jellegét. »Minden bokor szállást ad«. De nem Petrozsényben, hol a lakáskérdés okoz legtöbb gondot és éppen most tavaszkor.

A bányakincstár, a bányatársulat, a vasut, a nagyiparvállalatok gondoskodnak alkalmazottait, munkásaik részére lakásokról, de más halandók is vannak itt s most tavaszkor ideözönlenek, akik kilicítálják egymást a lakásokból.

És ezeknek a helyzete igazán kétségbeejtő s tarthatatlansága az életviszonyok drágulásának mesterséges és fokozatos előidézéséből s abból ered, hogy a szanalásra hivatott tényezők nem vették, sőt most sem veszik komolyan különösen a kisebb javadalmazású köztisztviselők, magánhivatalnokok kereskedelmi és kisipari alkalmazottak nyomasztó helyzetét, amit az élelem-drágaság mellett az országban sehol sem tapasztalható lakásdrágaság, sőt a lakáshiány elviselhetlenné tesz. Tagadhatlan, hogy mikor a drágaság hullámai a tisztviselők a kisebb javadalmazású hivatalnokok megélhetésének anélkül

is gyenge partjait csapkodták és ezek élelxisztenciája országszerte omladozni kezdett, sohasem ezeket, hanem mindig a kevésbé veszélyeztetett nagyobbakat támogatták, a kisebbeket pedig továbbra is nyomorogni, szenvedni és pusztulni hagyták.

Most már az egész ország, a kormány és a társadalmi élet minden tényezői elismerik, hogy a tisztviselők, a közszolgálatban lévők helyzete teljesen tarthatatlanná vált. A menthetlen általános drágaság miként történhet enyhítése felett — a kormány kezdeményezéséből tanácskozások folynak — politikai pártok efelől értekeznek, tisztviselők csoportjai és egyesületei ezért gyűleseznek, sőtétben tapogatózva keresik a drágaság forrásához és az onnét kivezető utat, de ellenkező irányba futó düllő utakon kívül mást nem találunk.

A drágaság forrásához vezető utnak a keresése teljesen céltalan és felesleges fáradság, mert ez az út úgy is csak a termelők, kereskedők, iparosok és munkások várának bevehetetlen sáncaihoz vezet, oda arra a térre, ahol nem érik annyira s oly nyomasztóan a drágaság súlyát, mert termékeikért, cikkeikért és munkáikért olyan árakat követelnek, amelyekben szükségletüknek többkiadása bő fedezetet talál.

A kivezető út tehát nem ebben az irányban, hanem a tisztviselők érdekeinek határainál keresendő. A drágaság kizárólag a fizetéseikre utalt kisebb javadalmazású tisztviselők, hivatal-

nokok, szellemi munkások megélhetésének útjait keresztezi; mert ezek kiadásaiak többletét senkire át nem háríthatják, más forrásból nem pótolhatják.

Tény az is, hogy a kisebb javadalmazású tisztviselőkön a fizetésjavítás, már édes keveset, vagy egyáltalán semmit sem segít; mert ennek úgy sem a tisztviselők vennék hasznát, hanem a lakásadók uzsorások vágják zsebre, sőt a kisebb javadalmazású tisztviselőkkel, még meg is pótolhatják, — tehát az állam, vagy közigazgatási hatóságok sohasem a tisztviselők fizetéseit, hanem azok érdekeit mozdtítják elő. A fizetések emelése, különösen a kisebb javadalmazású tisztviselők fizetéseinek emelése semmivel sem ér többet, mint a vihar ellen a harangozás.

A tisztviselőkön, különösen a kisebb javadalmazású tisztviselők s hivatalnokok sorsán csak az segíthetne, ha az állam lakpénzeik helyett házigazdálkodására alkalmas természetbeni lakásokról gondoskodnának részükre. Vagy minden hivatali székhelyen az ott alkalmazott állami és közigazgatási tisztviselők részére tisztviselőtelepet létesítenének s a tisztviselőknek lakpénzeikből kifizethető s házi gazdálkodásra alkalmas családi házakat építtetnének. A tisztviselőknek ez az érdeke az állam érdekeit nem keresztezi. Ezt az állam egy-két erős pénzintézzel újabb anyagi áldozatok nélkül is létesítheti és ezzel a maga és a tisztviselők nyugalmit egyaránt biztosíthatja.

Ezzel megmenthetik a tisztviselőket a kor-

„PETROZSÉNYI és VIDÉKE” TÁRSÁJA.

S ó h a j.

— Irta: ENDRÖDI SÁNDOR. —

Oh mennyi gázság, milyen sok cudarság
Pompázik s él köztünk büntetlenül
Mig a mélységből felrontó igazság
Egy-egy győzelmet ül!

Oh mennyi könynek, vérnek kell elhullni,
— Köny és vér szinte tengerré dagad —
Mig a világ a jövődök nagy útján
Egy kis lépést halad!

KUCSÉBER.

— Irta: SAS EDE. —

A nagy étterem villamos lámpái már csak kevés vendégre hintették fehér világosságukat. Lassankint fölkerekedtek az asztalok melől a virágos szép asszonyok, üde leányok, akiknek arca mind rózsásabb lett a zene édes mámorától és a bortól, amelyben piros ajkuk megfűdött. Dér Flóris azonban, aki egyedül ült az egyik sarokasztal mellé huzódva: nem is látta az eleven rózsáskert virulását, nem halotta talán a csapongó zenét sem. Homlokát tenyerébe hajtva, tompa kábulatba merülve ült és csak akkor eszmélt föl, amikor egyszerre csönd támadt körülötte. A vendégek mind távoztak és a cigány elhallgatott. A primás éppen készült, hogy tokjába csukja a hegedűjét.

A fiatal férfi odaintette magához a cigányt. Hadd huzza neki kivilágos-kivirradtig. Karsu nyaku üvegeket tétetett az asztalra. S egymásután gyújtott a sötét, vastag pirosvörös szivar-rudakra. Mulatott. De nem úgy, hogy ő maga is vidám nótázásba kezdett volna, amikor a legvigabban, legszilajabban huzta a cigány. Ő csak hallgatta a körülötte tomboló dalvihart. Az ő utolsó éjszakája hattyudalait...

Mert Dér Flóris el volt tökéltve, hogy ez lesz az ő utolsó éjszakája. Ugy olvasta valami regényben, hogy a tönkrement földesur az utolsó százását odadobta a cigánynak — s azután főbe durrantotta magát. S azzal vége volt a mulatságnak. Ezt igazán szép halálnak tartotta. Ilyen csinos halált szánt ő magának is...

Az árverést délelőtt tartották meg a kissé már rozoga kastélyban, amely szeliden emelkedő dombról nézett a rónaságra, — a régi földesurak boldog birodalmára. A birtokot a szomszéd szeszgyáros vette meg, aki udvariasan felajánlotta a lakást Dér Flórisnak, ameddig neki tetszik. A kiárverelt földesurai persze semmiféle hatalom nem lett volna képes az alatt a tető alatt megtartani. Zsebében a pár százassal, amit a végrehajtó a kezébe nyomot, sietett felülni a legelső vonatra. De hát hová?

Először is a városba. A vendéglőbe. A mámorba. S azután a halálba...

Mi más is maradna számára hátra? Talán az atyafiai nyakán elősködjek? Vagy deresedő fővel nyakába varrja magát valami leányszónak, aki hajlandó őt eltartani, csakhogy férjhez mehessen? Vagy pedig sorra

járja befolyásos ismerőseit, hogy dugják be valami hivatalba — amihez voltaképp nem ért, csak ingyen szedné föl a fizetését.

Eh! sokkal becsületesebben cselekszik, ha egy darabka ölommal véget vet mindennek.

A gazdálkodáshoz ugyan értene. Mikor átvette az az apjától rámaradt birtok vezetését: eleinte szép siker is jutalmazta a fáradozást. De aztán elragadták a nagyuri élet szenvedélyei. Most már visszatérne az ekeszarvához. De hát most már egy barázdája sincs, amibe az ekeszarvát beleakassza...

Csak az a föld lesz az övé, ami a koporsójára fog hullani a véres teste fölött...

Ebben a percben egy hang ütötte meg a fülét:

— Nem parancsol, nagyságos uram? Tessék megtenni egy számot, bizonyosan megnyeri!...

Felpillantott. Egy kucséber állott előtte; nyakában a tarka cukrosságokkal teli kosárral, kezében a számokkal csörgő zaeszkót rázogatta...

Flóris belenyúlt a zsacsokba, hogy kivegyen egy számot. Akkor egyszerre felismerte a házát:

— Nini! Őn az, Leipziger?

A törpödött emberke ősz szempillái alól vissza pillantást vetett a mulató gavalérra. S ő is hangosan felkiáltott:

— Dér Flóris! Hogy nem ismertem fel azonnal! Hiszen ön alig változott. De hogy ismert ön rám, — mert én bezzeg megváltoztam. Nem az vagyok már, akivel ön együtt sétált a fényes nizzai tengerparton...

Flóris nagyon is jól emlékezett a búbajos hetekre, amiket az örök virulás hazájában töltött. Sokat sétált akkor Leipzigerrel, a gazdag kereskedővel, a tündöklő paloták során, a fényes levelű olajligetek között. Persze. Leipziger urnak akkor nem lógott a nyakában a datolyás kosár...

— De hát, hogy jutott ön ennyire? kérdezte töle

REICH KÁROLY tanetanító folyó évi április hó 11.-én zárkörü kis-vizsga-bált rendez özv. Berger Adolfiné-féle kávéház nagytermében.

látlanul dühöngő lakbérusorától, a háztulajdonosok és ezek alkalmazottai örökös zaklatásainak izgalmaiktól, a sok költözködés terhes költségeitől és nagyon sok olyan megaláztatástól, amely a tisztviselő tekintélyét igen gyakran mélyen aláássa.

Ezek az eléggé nem méltányolható előnyökön kívül lehetővé tétetnek a tisztviselőknél, hogy gondos és szorgalmas gazdálkodással a háztartás szükségleteit előállíthassák, amivel évenként a háztartás terhein könnyíthetnének.

Ezek az előnyök a tisztviselők megélhetését jobban biztosítanak, mint a fizetés és lakpénzmelés. Ennyit általánosságban. De mérlegeljük a mi speciális viszonyainkat.

Petrozsény község képviselőtestülete legutóbb a rendőrök javadalmazását s lakbért egyenként 192 koronával emelte. Szóljunk tehát csak a rendőrökről. Egy rendőr lakbérére tehát most 192 korona. Havi 16 koronáért Petrozsényben ma egy kamrárt se lehet bérelni. Már pedig egy családos rendőrnek mégis csak okvetlenül szükséges volna egy szoba, egy konyha és egy kamra. Ezért pedig, ha véletlenül lehet kapni, legalább is havi 40 koronát kell fizetni ott valahol a kálvária hegyen, vagy a vizen túli távol eső részeken is. Tehát a szegény rendőr kénytelen havi 60 korona javadalmazásból legalább 14 koronát lakbérpótlásra fordítani. Hogy az itteni drágaság mellett havi 46 koronából meg nem élhet, azt nem szükséges bizonyítani.

Mennyivel helyesebb volna, ha a község egy szobából, konyhából s kis kamrából álló lakást építtetne a község házábanál. (Már t. i. ha ez is volna). Nyolc rendőr részére ilyen telepet olyan törlesztéses kölcsönrel lehetne építtetni, aminek amortizációját a rendőrök lakbérére, 1536 korona fedezné. És ezzel a rendőrök anyagi helyzete javulna, arravaló emberek állandóan szolgálatban maradnának és ami szintén igen fontos, a rendőrök szolgálata, tartózkodási helye ellenőrizhető lenne s tűz, vagy más sürgős esetben a rendőröket együtt lehetne találni.

A lakbért élvező községi tisztviselő és segéd személyzet anyagi helyzetén is úgy lehetne segíteni legelőnyösebben, ha lakbérük terhére épített megfelelő természetbeni lakásról gondos-

álmlakodva. (Magában pedig arra gondolt: hogy ez az ember neki is fölteheti ezt a kérdést...)

— Hát egy kicsit tönkre mentem, vonogatta a vállát az öregecske. Egy pár rossz vállalat elvitte minden vagyonomat.

— S volt önnek ereje hozzá, hogy nyakába kösse a kosarat s neki induljon ennek az új életnek.

— Hát mit tehettem volna egyebet?

Dér Flóris egy pár erőset szippantott a szivarjából.

Például, — hogy véget vessen mindennek.

— Talán, hogy megöljem magamat? Ments Isten!

tilakozott hangosan a volt nagykereskedő. Nem, erre igazán nem gondoltam. Tudja, nagyságos uram: az ember olyan legyen, mint a gummi labda. Ha földhöz csapja a sors, annál magasabbra kell ugrania!... Most az éjszakákat járom ezzel a kosárral. Kuporgatom a garast. De nemsokára újra egy kis boltot nyitok. Fölviszi a dolgomat az Isten... No hát, nagyságos uram, tegyen meg egy pár számot. Meglássa, bizonyosan nyerni fog...

— És Dér Flóris régi jó ismerőse kedvéért megrakott egy csomó számot. De egymásután vesztett. Utoljára maga a volt nagykereskedő fogta meg a kezét:

— Hagyja már abba, kérem! Úgy látszik, nem szerencsés a játékban...

Flóris mosolygva nézett rá:

— Nincs igaza, Leipziger. Mert ha most vesztettem is, de maga nem is képzeli, hogy mennyit nyertem. S most már igazán jóleső derű töltötte el a lelkét. Józan volt. Intett a cigányoknak, hogy kotródhatnak.

Éppen annyi pénze maradt még, hogy elutazhatott egy jó ismerőshöz, Gernyeszegi báróhoz:

— Kedves batáom — mondotta neki. Hallom, hogy egy gazdatiszti állás van nálad üresedésben. Hát én pályázom erre az állásra. Nem valami jó ajánlólevél ugyan az én multam egy gazdaság vezetésére. De hát hidd el, hogy én bennem a gavalér ment tönkre, nem pedig a földesur... Hát azt hiszem, mindenesetre próbát tehetsz velem. Nem fogod megbánni...

kodnék a község. Mert ezek sem kapnak a nekik járó lakbérért jogos igényeiket csak félig kielégítő lakást sem. Sőt kivannak téve az eshetőségnek, hogy semmi áron se kapnak lakást.

Petrozsényben tudunk rá esetet, hogy egy üzletnek használt közép nagyságú utcai szobáért, mellette egy irodának használt kis udvari szobáért és az udvaron egy raktárnak használt kamráért 2000 (kettő ezer) korona évi házbért fizetnek. Ekkora lakást legalább is igényelhet egy községi írnok, akinek javadalmazása lakbérrel együtt 1200 koronára legutóbb lett emelve.

És most tavasszal százával, sőt ezrével özönlének ide újabb települők, akik részére a nagyiparvállalatok lakásokról nem gondoskodnak. Hát, biz azok nem vigasztalhatják magukat azzal, hogy minden bokr szállást ad, mert még a héten is havazott, éjelenként fagyott s bizony az itteni éghajlat alatt még kánikulában sem lehet az éjeleket szabadban tölteni.

Az elhagyatott gyermekek gondozása.

Köztudattá érelődött ama igazság, hogy: «a lélek szerele, a szeretet lelke». Ez a felfogás a társadalom és a kormányzat feladatává teszi a gondozásra szorult gyermekek védelmét, amely abban a meggyőződésben fejt ki üdvös akcióit, hogy: «az elhagyott gyermek a társadalom bűne». Ezt elhárítani és orvosolni elutasíthatlan kötelesség, melynek teljesítése elől sem a törvényhozás, sem a társadalom nem tér ki, de hogy a célhoz vezető utat helyesen választotta-e meg, arranézve az eddigi intézkedésekből vont következtetés tájékozást nyújt.

Népmozgalmi jelenség, hogy a nép onnan indul leginkább vándor utra, ahol számára az atyái ház, ahol a tűzhely melege kevés és oda törekszik, ahol a megélhetés feltételeit megtalálja. Még pár évvel ezelőtt ezt a tételt egész határozottsággal úgy állíthattuk fel, hogy a hegyvidék a nagy magyar Alföld felé és a nagy városokba irányította népessége, erejének fölöslegét és kivétellel csak a székelyföldön találkoztunk, melynek munkás népe a régi havas Alföldet, a mai Romániát kereste fel, hogy ott munkához és ez által megélhetéshez jusson. Ma már kevés a magyar föld lakójának a nagy Alföld rónája, ma már az oceanjáró hajók viszik magukkal népiünknek nemcsak fölöslegét, hanem annak java erejét is. Midőn pedig egy vidék java munkaereje messze öntölik, hogy oda vissza ne térjen és csak munkaképtelen elagodiak és gyermekek maradnak benn, már ez magában is nagy csapás arra a vidékre, melyet még inkább fokoz a törvény szigora, mely az elhagyatott és állami gondozásba vett gyermekeknek eltartási költségeit is az illetőségi község számlájára írja és a költségeket rajta közigazgatási végrehajtás szigorával behajtja.

Az anyagi gond tőri össze azt a szegénysorban küzdő községet, melynek egy-két ily államilag gondozott gyermeke van, hát még ha gyermekek száma ennél több. Ha egy község költségvetése már is az állami adóval egyező értékű potáddal küzd, valóban elemi csapás, ha egy ily gyermek eltartójának költsége reá szakad. Az anyagi bukás itt elkerülhetetlen és az országos alapaktív vagyonában megszorodnak az oly követelések, melyeket ez alap megszerezni képes soha sem lesz.

De az anyagi károsodás mellett sokkal nagyobb az az erkölcsi romlás, mely a község erkölcsi becsét azáltal rongja le, hogy a község e reá rótt terhek alól úgy a hogy szabadulni akar és ezért a szabadulás eszközeiben nem válogat.

Nem az illetőségi tárgyalások rabulisztikájára gondolunk, pedig már ezek is értékben több munkaerőt emésztene fel, mint amennyit maga a kereseti követelés ér. A község szabadulni kíván a tehertől és az alatt a 7 év alatt, míg a gyermeket az országos alap költségén nevelik, reá ér arra, hogy a szabadulás uttévésztojében eligazodjék. A gyermeknek, míg 7 életévét be nem töltötte senkije sincs. Sem atyja, sem anyja, sem rokona, sem gyámja, sem jóttevője. Egy beirt nyomtatványt — őrületet őriznek az arvaszék irattárában róla. Ezen az őrületen szerepel, a ki gyámoltjáról mitsem tud.

A szegényügyi kérdésével eddig vajmi keveset foglalkozott törvényhozásunk. Ugy az első községi törvényünk, az 1871 évi XVIII. t.-c. mint az 1886. évi XXII.

t.-c. a szegényekről egyetlen szakaszban rendelkezett, midőn a 145 §-ában kimondotta, hogy «a község a helyi viszonyokhoz képest gondoskodni tartozik a községben illetékes mindazon szegények ellátásáról, kik magukat községely nélkül fentartani egyáltalában nem képesek».

Ennek a szűkszavú törvényszakasznak rendelkezéseibe zsugorodott össze a mi gyermekvédelmünk is, mely csak akkor lendült fel, midőn a nyilvános betegápolás rendezése tárgyában megalkotott 1898. évi XXI. t.-c. 3. §-ában kimondotta, hogy a talált, valamint a hatóságilag elhagyottaknak nyilvánított gyermekek után 7 éves korukig felmerülő gondozási, ápolási és nevelési költségek az országos alap terhére esnek.

Ebből a törvényes intézkedésből alakult ki az 1901. évi gyermekvédelmi nagy alkotás, mely amellett, hogy az állami gyermekmenhelyek intézményét megalkotta, az elhagyott gyermekek állami gondozásának időhatárát a 7-ik évtől a 15 életév betöltéséig terjesztette ki.

Merítsünk tanulságot a nyilvános betegápolási adó megállapításának követelt tapasztalatokból. Induljunk el a megkezdett uton és a helyett, hogy az illetőségi községet terheljük az erkölcsessel ellentétes védekezés iszapjába helyezzük vissza a gyermeket oda — ahol hét éves koráig boldogan birta a magyar állam gondosságának áldását. A gyermeket eltarítani kötelesség. Ehez a gyermeknek joga van. A gyermeket a társadalom tartja el, akár közvetlenül, hogy ő róla maga gondoskodik a gyermektartás költségeit az állami adóban fizeti. A gyermeket mind a társadalom tartja el, akár mint az élet kerteszetének jól gondozott virágát, akár mint utcséli gyomot. A gyermeket a társadalom tartja el, akár a menhely gondviselő falai között, akár ha koldul, akár ha lop, akár rabol, akár ha a börtön világtalan mélyében sanylik.

Elvégre az a társadalom háztartásában egyre megy, hogy a közterheket mily formában viseli, mer. viselnie kell. Az osztó igazság pedig azt kívánja, hogy a közterheket ne az emberi szív bőségének arányában, hanem az erkölcs szerinti a kötelességek szerint viseljék, melyek a társadalomtól nyert jogainkkal arányban vannak. Akinek több jó adatott, az több terhet is bír meg, tehát viselje abban a tudatban, hogy mindenki szívesen vállalna többet a teherviselésből, ha teherbíró képessége ennek arányában fejleszthetné, mert a teherviselés ma még mindig nincs arányban a teherviselés képességével.

A mai állapot sürgős helyesbítésre szorul. A községek jajgatnak, a megyék panaszkodnak, a gyermek pedig pusztul. Igaz, hogy már nem úgy pusztul, mint valaha, mert akkor csecsemő korában pusztult el, ma pedig akkor engedjük pusztulni, midőn már öntudata van, midőn már felfogja annak átkát, midőn a sárból egyszerre — átmenetnél — kiül a nyomorba fullad.

Hogy a törvényhozás ismerte-e ezt intézkedésével az az elhagyatott, gondozásra szorult gyermekek védelme nincs kellőképpen biztosítva, azt bővebben indokolni szükségtelen.

A társadalom legjobbjai összállottak egyesült erővel célul tűzték ki, hogy megmentik a züllésnek indult gyermekeket, hogy belőlük hasznos polgárok legyenek. Több helyen menedék házakat állítottak ahol az ilyen gyermekeket szeretettel ápolják, tanítják, képezik. Sok ezer lelket megmentettek már, de még sok tízezer van veszélyben. Ezeknek megmentése az állam és társadalom kötelessége.

Elsősorban is helyes gyermekvédő törvény megalkotása és végrehajtásával kellene a veszni indult ezer és ezer lelket megmenteni.

KÜLÖNFÉLÉK:

— **Esküvő.** Finta József m. kir. szurduki vámenőr f. é. május hó 6-án d. u. 4 órakor vezeti oltár elé Brassóban, a Kolostor-utcai róm. kath. templomban özv. Szabó Antalné kedves leányát: Annuskát.

— **Hangverseny nyel egybekötött táncsétélyt** rendez f. é. április hó 4-én, szombat este 8 órakor a petrozsényi főgimnázium tanári kara a bányatársulat vendéglátó épületének nagytermében és a kaszinó helyiségeiben a főgimnáziumi felszerelések gyarapítására. Az estély bizonyára egybegyűjti a fényes termekbe Petrozsény és vidéke értelmiségét. Az anyagi és erkölcsi siker biztosításához kétségtelenül hozzájárul az alábbi vonzó műsor: 1. Max Vogrich: Staccato Caprice. Zongorán előadja Henrich Viktorné. 2. Bekvartélyozás Herczeg Ferencztől. Monológ. Előadja Huth Gretti. 3. I. Romeo és Júlia: Opera-ária Ch. Gounodtól. II. Madár

az erdőben Taubert Vilmostól. Énekli Kürty Ilonka, zongorán kíséri Haragos Irénke. 4. A végrehajtó, vigjáték egy felvonásban, írta Ábrányi Emil. Személyek: Özvegy Majorné Pfeiffer Ilka. Birike, a fogadott leánya Tribusz Mariska. Fehérvári Nándor köz- és váltó ügyvéd Darvay István. Szaday Lajos Márton Pál. Csáby Gáspár bírósági végrehajtó Tribusz Aladár. Náni, szakácsné özvegy Majornénál Rozehnál Anni.

— **Katholikus püspök, mint zsidó hitközség protektora.** Bármilyen különösen hangzik is, ilyen katolikus püspök is van, még pedig Magyarországon. Ha nem is reális értelemben, de uzusképpen megmaradt és tán épp ebben az értelemben bír némi erkölcsi értékkel. Erről az érdekes dologról, amelyről az országban csak kevesen tudnak, gyulafehérvári tudósítónk a következőket írja:

Történelmi adatok szerint, II. József császár a 18-ik században több Spanyolországból kiűldözött zsidó családot Gyulafehérvárra a vár alá telepített le. A jövővényeket, úgy látszik, nemcsak a keresztyének, de az ott lakó zsidók sem látták szívesen, amiért is a császár jövőjüket csak úgy vélte biztosítani, ha őket a gyulafehérvári püspök védelme alá helyezi. Így lett a kath. püspök a zsidó egyháznak protektora. A védnőség természetesen az 1848-iki törvényekkel megszünt. a kötelék azonban nem szakadt meg teljesen. Erre vall az a szívélyes viszony, amely gróf Majláth püspök és a még mindig külön egyházat képező spanyol zsidó-hitközség közt fennáll. A spanyol zsidók például gróf Majláth püspököt kinevezetése alkalmából felíratilag és testületileg üdvözölték, mint protektorukat. Ha rabbit választanak, azt annak rendje és módja szerint, ma is bemutatják a püspöknek. Nyilvános ebédek alkalmával a püspök a zsidó rabbit is meghívja vendégül, és gondja van rá, hogy az hitelvei megsértése nélkül, résztvehesen a lakomán. Ha valamelyik spanyol zsidó leány esküvőre megy, úgy a püspök diszfogatát bocsátja rendelkezésére. A spanyol zsidók protektora — amint ezekből kitetszik — szintén ápolja a már csak történeti hagyományokon nyugvó erkölcsi köteléket, ami természetesen annál értékesebb, minél platonikusabb alakban áll fenn. Az 1897. jun. 28-án elhalt Lónhart püspök szintén melegen ápolta ezt a benső viszonyt. Mondják, hogy az öreg ur nemcsak a hitközség véneit, de azok unokáit is ismerte egyenkint, s a legőszintébb szeretettel és ragaszkodással viseltettek patrónusuk iránt. Mindezek a tények önként megdöntik azt a vádat, amelyet elég könnyelműen s olyan sokszor szórtak a nemes lelkű és gondolkodású Majláth püspök felé.

— **Az időjárás** igazat ad annak a közmondásnak, hogy ha Pálfordulás napján szép napos idő van, a tél hátralévő hosszabb fele bele nyulik a tavaszba. Január 25-én verőfényes tiszta napos idő volt s ma, több, mint kéthónap mulva folyton borus, zord idő van. Éjjelenként fagy és a héten csaknem mindennap havazott. Szóval, március utolján a Zsilvölgynek egészen téli képe van. A fákon még nyoma sincsen a rügyifakadásnak. Más években nagy csapatokban vonultak át völgyünk felett a golyák ilyenkor, sőt korábban is. Fecskék röpködése hirdette a tavaszt. Most még se fecskét, se golyát, de még életre kelt lepkét, vagy rovar se lehet látni. A néphit szerint ez azért van, mert Pálfordulás napján szép napos idő volt.

— **A „Jiana“** petrozsényi takarékpénztár f. hó 31-én d. e. 10 órakor tartja IV-ik évi rendes közgyűlését. A megküldött „Mérlégszámla“ szerint a vagyon és pedig: Pénztármaradvány 1529 kor. 56 fill. Leszámitolt váltók 315739 kor. Jelzáloggal biztosított váltó-kölcsönök 41160—356899 kor. Jelzálogra kölcsönzött 30564 kor. Idegen részvények 4400 kor. Butorzat 1038 kor. 100% törlesztés 104—934 kor. Folyó számla 8780 kor. Előleges viszleszámitolt kamat 2010 kor. 72 fill. Összesen: 405117 kor. 28 fill. Teher: Alaptőke 60000 kor. Tartalékalap 12716 kor. 76 fill. Különleges tartalékalap 500 kor. Nyugdíjalap 298 kor. 66 fill. Jótékonycélok 21 kor. 10 fill. Betétek 215798 kor. 92 fill. Viszleszámitolás 100795 kor. Letétek 3786 kor. 70 fill. Fel nem vett osztalék 340 kor. 40 fill. Előlegezett átmeneti kam. 2704 kor. 22 fill. Tiszta nyereség 8155 kor. 52 fillér összesen: 405117 kor. 28 fillér. Nyereség- és veszteségszámla. Kiadások: Kamatok: betétek után 9941 kor. 94 fill., viszleszámitolás után 6485 kor. 47 fill., tartalékalap után 486 kor. 56 fill., nyugdíjalap után 11 kor. 49 fill.—16925 kor. 46 fill. Költségek: fizetések 3758 kor. 50 fill., házbér 600 kor., fentartási költségek 689 kor. 41 fill., postabér 150 kor. 31 fill., jelenléti bárcák 364—5562 kor. 22 fill. Adó: egyenes 3319 kor. 63 fill.,

betéti kam. után 994 kor. 19 fill.—4313 kor. 82 fill., bélyegilleték 38 kor. 38 fill., butorzati leírás 104 kor. Tiszta nyereség 8155 kor. 52 fill., összesen: 35099 kor. 40 fill. Bevételek: Áthozat nyereség a mult évről 360 kor. 11 fillér. Kamatok bankváltók után 29488 kor. 55 fill., jelzálog kölcsön után 2258 kor. 71 fill., részv. késedelmi kamat 20 kor. 90 fill.—31768 kor. 16 fill. Jutalékok 2971 kor. 13 fill., összeg: 35099 kor. 40 fillér.

— **Vasuti altisztek táncvigalma.** A Petrozsényi állomáson beosztott máv. állomási altisztek f. hó 7-én az I—II. oszt. éttermében sikeresen végződött. Szép számú intelligens közönség jelent meg, közöttük ott voltak: Tribusz Gyula áll. főnök, főellenőr (mint védnök) kedves hozzátartozóival együtt, továbbá több máv. hivatalnok kik jelen esetben igazán gyönyörű jelét adták annak, hogy megbecsülik az altiszti kart, mely erre érdemes is. A kartársi jó viszony ápolása, a kölcsönös becsülés mindenesetre hasznosan előmozdítja a fontos szolgálat érdekét s emeli a vasuti tisztí és altiszttikar tekintélyét. A világposta sikerét pedig az elárúsító urleányoknak buzgó tevékenysége eredményezte, melyért s a felülfizetésekért a rendezőség halás köszönetét nyilvánítja. Az anyagi siker bár gyengén, de az erkölcsi siker koronázta ezen szép mulatságot. Bevétel: volt 209 korona 10 fill., kiadás: 157 kor. 28 fill., maradt tiszta jövedelem 51 kor. 82 fillér. Ebből Váradi Béla kalauz Ilona nevű örökbé fogadott (de teljesen árva) leánykájának 10 kor. utalványoztatott ki s a még fenn maradt 41 kor. 72 fill. az elszerencsétlenedett vasutasok árvának felsegélyezésére, egyelőre a postatakarék pénztárba helyeztetett el.

Felülfizettek: Tribusz Gyula, Grausam Károly, özv. Paksy Ferencné 6—6 kor., Csucs Márkuc, Dr. Weisz József 5—5 kor., Schäffer Mihály, Hajbok Lajos 4—4 kor., Varga Ignác, Nagy Géza, Rább N, Sarkadi N, Lipták László 3—3 kor., Fialkovszky László, Zádory Károly, Stein Lajos, Mader Lajos, Marinna Katalin, Guttmann Mihály, Horvát Kálmán, Garay Lajos, Lusztovics Ferenc, Gaál József, Balló Kálmán, András Árpád, Bartos Sándor, Silinger József, Görbe Sándor, Hellermann Filöp, Jacina Gyula, Pfingsgráf Viktor, Ráduly István, Smihál József, Weisz Hermann 2—2 kor., özv. Grosek Jánosné, Grosek Viktor, Papp Gyula, Keszler Jakab, Várkonyi Tihamér 1—1 koronát.

— **Vívó-tanfolyam.** Sportkedvelő urak tudomására hozom, hogy folyó hó 20-tól kezdődőleg vívó-tanfolyamot nyitottam. Maderspach Viktor ur jeles vívó szíves közreműködésével alkalmam nyílt arra, hogy a vívó órák alatt úgy a haladók, mint a kezdők egyszerre foglalkoztatva legyenek. A vívó órák hetenkint kétszer u. m. szerda és szombat napokon este 6-tól 7 óráig a Wagner szálloda nagytermében tartatnak. Gyakorolni, illetve tanulni szándékozők jelzett helyen és időben jelentkezhetnek. Schuster Sámuel okl. vívómester.

— **Halálos öncsonkítás.** Az idei sorozás előtti napon, f. hó 20-án eltűnt a szülői háztól Dvoracsék József petrozsényi elsőkorosztályú hadköteles bánya-munkás. A szülők aggódva keresték, de semmi hirt sem hallottak felőle. Folyó hó 26-án a Böli barlang egyik félreeső odujában az állomási személyzet fáklával bemelve egy 20 éves körülü férfi hullát talált. A hir hallatára a szülők szorongva siettek a helyszínére s a hullában fiukra ismertek, aki iszonyuan megcsonkítva, félig élő helyzetben, a sziklára dölve feküdt s lágy testrészeit a vidrák felfalták, összeroncsolták. Hogy mi vitte a szerencsétlen ifjút erre a borzasztó elhatározásra, azt nem tudni. A katonai szolgálattól félt-e, vagy betegségét akarta titkolni; az aligha fog kitudódni. A megejtett hatósági vizsgálat az öncsonkítás után rövid időre elvézés folytán még f. hó 20, vagy 21-én bekövetkezett halálesetet állapította meg.

— **Csendőri fegyverhasználat.** Hunyadvár-megye alispánja a vármegye hivatalos lapjának f. hó 19-iki számában köztudomásra juttatás végett a főszolgabírákhoz és polgármesterekhez az alábbi általános jellegű rendeletet adta ki: Tapasztalat szerint a nép széles rétegeiben a katonai és csendőrségi szabályzatokkal és utasításokkal homlokegyenest ellenkező s valószínűleg lelketlen izgatók által hirdetett azon vélelem van elterjedve, mely szerint úgy a karhatalomként kirendelt fegyveres erőknek, mint a csendőrhárörnek meg van tilva a népre lőni, vagy pedig, hogy a csendőrhárör éles tölténnyel nincs ellátva, vagy végül, hogy az utasítás szerint előbb ijesztő lövést kell tenni a levegőbe s ekként az első lövés vagy első sortüz folytán sérülés elő nem állhat.

Hogy súlyosabb fegyverhasználati esetek elkerülhetők legyenek, szükségesnek mutatkozik a köznép fel-

világosítása arról, hogy a fegyveres erő részére érvényben levő szolgálati szabályzat I. rész 72. szakasza, nemkülönben a csendőrségi II. szolgálati utasítás 68. §-a határozottan kimondja, miként löfegyver alkalmazása esetén „soha nem szabad vaktölténnyel, vagy a levegőbe felfelőlőni“, továbbá, hogy a csendőrség szolgálatban létekor csakis éles töltényt hord magával.

Továbbá felemlitem, hogy a szolgálatot teljesítő csendőri fegyverének használata mindenki ellen jogosítva van:

1. aki a csendőrt erőszakosan megsérti, vagy őt támadással veszélyesen fenyegeti;
2. ha a tetten ért gonosztevő, vagy alapos gyanúval terhelt egyén felfegyverkezve lévén, az előzetes felszólítás dacára magát önként meg nem adja, vagy esetleg védett helyzetéből előjönni vonakodik;
3. aki figyelmeztető utasításainak, őt szolgálata teljesítésében megzárlandó, tettelesen ellenszegül;
4. aki mint veszélyes gonosztevő a csendőrség által letartóztatandó, vagy letartóztatás (elfogatás) végett üldöztetik, elfogattik, vagy őrizete alá adatik és bár erőszakos ellenállás nélkül, de a megállításra célzó fenyegető rákiáltás dacára elfut, ha visszatartóztatására más mód nem létezik;
5. aki háboru, vagy ostromállapot idején magát gyanússá teszi és a felhívásra kielégítő válasz nélkül elszalad.

Miután meggyőződése az, hogy ha a lakosság minden egyes tagja a fentiekről alaposan kioktattatik, a csendőrhárörökkel való szembeszállás és ezeknek megtámadása, ha teljesen meg nem szűnik is, de lényegesen kisebb mérve száll alá és ily esetekben is csak az ellenszegülésben, vagy támadásban tudatosan résztvevők sérülhetnek meg, nem pedig, mint eddig — fájdalom — gyakori eset volt, ártatlan bámészkodók és kíváncsiak is; felhívom, miszerint a fentieket a lehető legszélesebb körben tegye közhirr.

— **Cirkusz C. Wollner** 20 személy és 15 lóból elsőrendű művész és művésznőkből összeállított művész társulata már megérkezett és a Kossuth Lajos-téren felállit és teljesen fedett arenában, előadásait e hét folyamán megkezdi. Bővebbet a napi falragaszok.

Eladó háztelkek.

A Malea-utcában lakházak építésére alkalmas több telek szabad kézből eladó.

Tudakozódni lehet: E LAP KIADÓHIVATALÁBAN.

VULKÁNBAN beltelek és ház — ELADÓ. —

Dr. GROSS IGNÁCZ, Lupény.

Román nyelvben jártas

== IRNOKOT ==

keres.

Dr. GROSS IGNÁCZ, Lupény.

ÜZLET berendezés olcsón eladó.

Bővebbet: Mittelmánn Jakab üveg- és porcellán üzletébe.

5 FIATAL EMBER egy megfelelő bebutorozott szobát keres. — Tudakozódni lehet e lap kiadóhivatalában.

Jelzálogos törlesztéses kölcsön ügyben ingyen szolgál információval

MUNTYÁN TIVADAR PETROZSÉNY.

Lakása: A fő-utcán (zárdapület emeletén).

Eladó méhek.

35 darab orsz. egyleti kaptárjaim közül körülbelül felét eladni szándékozom kaptáronként 20—24 koronával — egyszerű vagy dupla falazat szerint, keretes lépéptménnyel, egészséges, erős néppel és anyával. Vevő kiválaszthatja a neki tetsző törzsöket.

Fürber Ferencz.

Ha

az „ÜSTÖKÖS“ kiadóhivatala címére (Budapest V. Szabadságtér 11). 9 (kilenc) koronát beküld akkor:

9 hónapig

azaz $\frac{3}{4}$ évig (ápr. dec.) megkapja a legjobb, legmulatságosabb illusztrált élelapon; azonkívül megkapja

az 1908. jan. 1-óta megjelent számokat köztük az 56 oldalra terjedő

50 éves

jubeliumi számot rendkívül érdekes tartalommal.

Végül megkapja az „ÜSTÖKÖS“

1907. évi

teljes bekötött évfolyamát 600 oldal élé, kép, humoreszk stb. stb.

Csak 9 korona!

Egyetlen alkalom. Ne tessék elmulasztani.

Lakás keresés.

Egy család igényeinek megfelelő 3, esetleg 2 szobából, konyha, kamra, esetleg pince és padlásból álló lakás azonnali kivételre kerestetik Petrozsény területén. Ajánlatok beadhatók e lap kiadóhivatalában.

Épület- és butorasztalos.

Tisztelettel felkérem Vulkán és vidéke igen tisztelt közönségét, hogy építkezés és butorrendelésnél hozzám bizalommal fordulni sziveskedjék, amennyiben legjobb minőségű száraz anyagaimból a legszolidabb és legüzesebb kivitelben a legjutányosabb áron és legpontosabban készítek: épület-, butor-, portál, szóval a faipar körébe tartozó munkákat.

Kiváló tisztelettel:

SZÜLE JÁNOS
asztalosmester, Vulkán.

2-12

TIRGRAM-POR

az egyedüli szer, mely az összes rovarokat gyorsan és alaposan kipusztítja; üvegben —.30, —.60 l.— és 2.— koronáért kapható.

TIRGRAM TINKTURA

Csakis poloskák ellen üvegben —.40, —.80, 1.20, 2.60 és 5.— koronáért kapható minden jobb drogériában, fűszer- és festék-kereskedésben, ahol Tirgram-Plakátok ki vannak függesztve. Ügyeljünk a „TIRGRAM“ névre. Gyár:

Budapest, IV. ker., Károly-utca 1.

Első petrozsényi
könyvnyomda és
könyvkötészet

Papir-, rajz-
és
könyvkereskedés.

Van szerencsém Petrozsény és vidéke mélyen tisztelt nagyérdmü közönségének

tisztelettel tudomására adni, hogy 1893. év óta fennálló könyv- és papirkereskedésemet ezen szakba vágó cikkekkal dusan felszereltem s a legfokozottabb igényeket pontosan s a legjutányosabban kielégítem. Tanszerek-, rajz- és íróeszközök, tankönyvek, imakönyvek, albumok stb. nagy választékban állnak rendelkezésre s ezeket is legolcsóbban árusítom el. A legegyszerűbbtől a legfinomabbig: irodapapírok, levélpapírok, névjegyek, eljegyzési kártyák stb. kereskedésben jutányos áron kaphatók.

Midőn a kultura tért hódított a Zsilvölgyben, Petrozsényben nyomdát állítottam, a társadalmi életnyilvánulás követelményeit kielégítendő hirlapot indítottam, hogy a sajtó erejével a hazafias célt szolgáljak. A kezdeti nehézségeivel küzdve, anyagi áldozatok meghozatalával tartottam fenn s oda fejlesztettem a nyomdát, hogy a legmesszebb menő igényeket a legjutányosabban kielégíteni képes vagyok; miért is a n. é. közönség szíves támogatását kérem.

A művelt közönség folyton fokozódó igényeinek a haladás, a fejlődés kívánalmainak kielégítését szem előtt tartva KÖNYVKÖTÉSZETET rendeztem be gépezettel, a legmodernebb eszközökkel felszereltem s ebbe a szakmába vágó munkálatok teljesítését megelégedésre s a legjutányosabban elvállalom.

Teljes tisztelettel:

FIGULI ANTAL.

Hivatalos- és
magánnyomtatványok.

„Petrozsény és Vidéke“
kiadóhivatala.

WEISZ REZSŐ DIVATÁRUHÁZA PETROZSÉNY.

A tavaszi évad alkalmával legyen szabad tisztelettel értesíteni a nagyérdmü vevőközönséget, hogy bevásárlási utamról e napokban tértem vissza s kedvező bevásárlások által abba a kellemes helyzetbe jutottam, hogy dacára a minden cikkben történt nagy áruemelkedéseknek, dusan ellátott raktáramon az árukat még a régi olcsó árak mellett bocsájtatom a tisztelt közönség rendelkezésére; elvem lévén:

„Kis haszon, nagy forgalom!“

Üzletembe bevezettem Magyarország egyik leghíresebb cipőgyárának, a:

VÁCZI KOBRÁK Czipőgyár készítményét,

melynek kiváló tartóságáért felelősséget vállalva, azt a legkisebb haszon mellett bocsátom a t. vevőközönség rendelkezésére. Ezenkívül kapható nálam mindenféle egyéb jó gyártmányú czipő a legnagyobb választékban.

Rőfös árukban: Vászón, chiffonok, oxford, zefir, kanavász, továbbá női szövetek, a legolcsóbbtól a legfinomabbig, delin, felső ruhára való vászón, batist, (himzett) satin, carton stb. szintén a legduzsabb választékban kapható.

Női blousok: Selyemből, szövethől, nemkülömben mindenféle mosható kelmeből előállítva, ugyiszintén női kalapok, leányka ruhák, keztyűk, gallér és kélzölök, nyakkendők, férfi, női és gyermek harisnyák, zsebkendők stb. stb.

Rendkívül nagy választék szebbnél szebb női övekben, férfi ingek és kalapokban.

Midőn még a nagyérdmü közönségnek fentebb részletezett áruimat b. figyelmébe ajánlani bátor vagyok, kérem, hogy nb. látogatása által azoknak jó minőségéről és olcsóságáról személyes meggyőződést szerezni méltóztassék.

Szolid és pontos kiszolgálásról előre is biztosítva, vagyok a m. t. vevőközönségnek kitünő tisztelettel:

A híres 392. sz. a. törv. védett „ERNA VÁSZÓN“ egyedüli raktára.

WEISZ REZSŐ.